

С.В. Збітнєва (Київ)

ІНВАЛІДИЗАЦІЯ ДІТЕЙ УКРАЇНИ ВНАСЛІДОК ХВОРОБ ОРГАНА ЗОРУ

ДУ «Український інститут стратегічних досліджень МОЗ України»

Наведено рівні інвалідизації внаслідок хвороб органа зору серед дітей України.

Ключові слова: хвороби органа зору, інвалідизація, діти.

Сліпота та слабкозорість визнані однією з основних проблем охорони здоров'я у світі [1]. За даними Є.С. Лібман, ця патологія посідає одне з провідних місць в інвалідизації населення [2].

Важкість захворювання призводить до значного зниження працездатності та розвитку інвалідності. Відповідно до статистики Всесвітньої організації охорони здоров'я, останніми десятиріччями рівень інвалідності внаслідок хвороб органа зору підвищився майже удвічі [3]. Невтішна ситуація склалася і в Україні [4]. Тому вивчення причин інвалідності, починаючи з дитячого віку, дає підґрунтя для обґрунтування та розробки заходів з профілактики цього негативного медико-соціального та економічного явища.

Мета роботи – вивчити рівні інвалідизації дітей України внаслідок хвороб органа зору.

Матеріали та методи

Вивчено та проаналізовано дані галузевої статистичної звітності щодо інвалідизації дітей внаслідок хвороб органа зору в Україні. Період дослідження становив шість років – 2006–2011 рр. Під час роботи використано статистичний метод.

Результати дослідження та їх обговорення

Відповідно до програми дослідження на першому етапі її виконання згруповано та проаналізовано дані щодо частоти інвалідності дітей внаслідок хвороб ока та його придаткового апарату на 10 тис. дітей відповідного віку. Отримані в ході дослідження дані наведено в табл. 1.

Дані табл. 1 вказують на те, що за 2006–2011 рр. число дітей, які отримали групу інвалідності внаслідок хвороб органа зору в Україні, скоротилося на 1,9 (1,18 разу) і показник склав 10,7 на 1000 дітей. При цьому кількість дітей, сліпих на одне або обидва ока, теж зменшилася на 1,4 та 0,2 і показник становив відповідно 2,3 та 0,9.

Первинний вихід на інвалідність дітей внаслідок хвороб органа зору теж має тенденцію до скорочення.

У табл. 2 наведено дані про загальну та первинну інвалідність дітей внаслідок хвороб органа зору в розрізі регіонів.

Наведені в табл. 2 дані вказують на те, що між-регіональна різниця загального рівня інвалідизованих внаслідок хвороб органа зору в дітей становила

Таблиця 1

Частота інвалідності внаслідок хвороб ока та його придаткового апарату в 2006–2011 рр. (на 10 тис. дітей)

Показник	Усього дітей-інвалідів						Визнано дітей інвалідами вперше					
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Хвороби ока та його придаткового апарату	12,6	12,4	12,0	11,5	11,1	10,7	1,2	1,1	1,2	1,1	1,0	1,0
- сліпота на обидва ока	1,1	1,1	1,0	1,0	0,9	0,9	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0
- сліпота на одне око	3,7	3,3	3,0	2,8	2,5	2,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2

Таблиця 2

Інвалідність внаслідок хвороб ока та його додаткового апарату серед дітей в 2006, 2010 та 2011 рр.

Адміністративно-територіальна одиниця	Усього дітей-інвалідів						Вперше визнано дітей інвалідами					
	2006 р.		2010 р.		2011 р.		2006 р.		2010 р.		2011 р.	
	абс.	на 10 тис. населення	абс.	на 10 тис. населення	абс.	на 10 тис. населення	абс.	на 10 тис. населення	абс.	на 10 тис. населення	абс.	на 10 тис. населення
Україна	11 092	12,6	8 996	11,1	8 553	10,7	1 096	1,2	846	1,0	811	1,0
АР Крим	399	11,0	336	10,0	333	9,9	41	1,1	23	0,7	33	1,0
<i>Область</i>												
Вінницька	358	10,6	310	10,1	271	9,0	34	1,0	29	0,9	22	0,7
Волинська	241	9,9	252	10,7	242	10,3	36	1,5	28	1,2	26	1,1
Дніпропетровська	829	13,5	729	13,0	686	12,3	75	1,2	69	1,2	75	1,3
Донецька	841	11,2	543	8,1	509	7,7	61	0,8	49	0,7	43	0,6
Житомирська	301	10,9	261	10,3	255	10,3	35	1,3	19	0,8	24	1,0
Закарпатська	465	15,4	339	11,8	308	10,8	38	1,3	29	1,0	23	0,8
Запорізька	484	14,8	390	13,3	364	12,5	39	1,2	35	1,2	34	1,2
Івано-Франківська	502	16,1	418	14,4	429	15,0	40	1,3	58	2,0	58	2,0
Київська	373	11,2	300	9,8	271	8,9	33	1,0	29	0,9	22	0,7
Кіровоградська	292	14,4	207	11,6	194	11,0	20	1,0	20	1,1	22	1,3
Луганська	554	14,1	533	15,5	508	15,0	70	1,8	59	1,7	45	1,3
Львівська	686	12,7	549	11,0	530	10,8	79	1,5	33	0,7	63	1,3
Миколаївська	241	10,2	229	10,8	214	10,2	28	1,2	17	0,8	18	0,9
Одеська	615	13,3	492	11,3	465	10,7	88	1,9	47	1,1	52	1,2
Полтавська	366	13,3	225	9,2	210	8,7	38	1,4	15	0,6	13	0,5
Рівненська	427	15,2	420	15,4	413	15,2	49	1,7	40	1,5	49	1,8
Сумська	267	12,5	207	11,1	187	10,2	26	1,2	29	1,6	12	0,7
Тернопільська	254	10,8	217	10,1	222	10,5	41	1,7	26	1,2	24	1,1
Харківська	676	14,7	597	14,3	574	13,8	43	0,9	48	1,1	40	1,0
Херсонська	219	9,8	159	7,9	148	7,4	14	0,6	21	1,0	21	1,1
Хмельницька	397	14,5	290	11,6	288	11,7	27	1,0	24	1,0	21	0,9
Черкаська	349	14,1	281	12,8	254	11,9	39	1,6	23	1,1	15	0,7
Чернівецька	338	16,9	240	12,8	227	12,2	44	2,2	19	1,0	12	0,6
Чернігівська	135	6,8	126	7,2	114	6,6	14	0,7	27	1,5	12	0,7
<i>Місто</i>												
Київ	420	9,5	297	6,8	284	6,3	37	0,8	24	0,5	28	0,6
Севастополь	63	10,2	49	8,2	53	8,8	7	1,1	6	1,0	4	0,7

Таблиця 3

Інвалідність внаслідок сліпоти на обидва ока серед дітей у 2006, 2010 та 2011 рр.
(на 10 тис. відповідного населення)

Адміністративно-територіальна одиниця	Усього дітей-інвалідів						Вперше визнано дітей інвалідами					
	2006 р.		2010 р.		2011 р.		2006 р.		2010 р.		2011 р.	
	абс.	на 10 тис. населення	абс.	на 10 тис. населення	абс.	на 10 тис. населення	абс.	на 10 тис. населення	абс.	на 10 тис. населення	абс.	на 10 тис. населення
Україна	950	1,1	751	0,9	715	0,9	49	0,1	48	0,1	29	0,0
АР Крим	40	1,1	30	0,9	24	0,7	4	0,1	3	0,1	1	0,0
<i>Область</i>												
Вінницька	9	0,3	7	0,2	3	0,1	3	0,1	1	0,0	0	0,0
Волинська	11	0,5	5	0,2	4	0,2	1	0,0	0	0,0	1	0,0
Дніпропетровська	151	2,5	142	2,5	131	2,4	4	0,1	12	0,2	6	0,1
Донецька	92	1,2	59	0,9	55	0,8	1	0,0	2	0,0	0	0,0
Житомирська	7	0,3	4	0,2	3	0,1	1	0,0	1	0,0	0	0,0
Закарпатська	37	1,2	23	0,8	25	0,9	3	0,1	3	0,1	3	0,1
Запорізька	76	2,3	42	1,4	42	1,4	3	0,1	0	0,0	1	0,0
Івано-Франківська	40	1,3	36	1,2	32	1,1	4	0,1	1	0,0	0	0,0
Київська	9	0,3	8	0,3	7	0,2	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Кіровоградська	17	0,8	10	0,6	8	0,5	1	0,0	1	0,1	0	0,0
Луганська	35	0,9	34	1,0	36	1,1	4	0,1	5	0,1	2	0,1
Львівська	55	1,0	42	0,8	43	0,9	5	0,1	3	0,1	2	0,0
Миколаївська	29	1,2	22	1,0	22	1,0	1	0,0	1	0,0	2	0,1
Одеська	35	0,8	16	0,4	11	0,3	2	0,0	0	0,0	0	0,0
Полтавська	12	0,4	6	0,2	4	0,2	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Рівненська	23	0,8	42	1,5	34	1,3	2	0,1	4	0,1	2	0,1
Сумська	13	0,6	3	0,2	5	0,3	1	0,0	0	0,0	0	0,0
Тернопільська	15	0,6	19	0,9	22	1,0	2	0,1	5	0,2	4	0,2
Харківська	117	2,5	118	2,8	126	3,0	1	0,0	3	0,1	2	0,0
Херсонська	5	0,2	1	0,0	1	0,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Хмельницька	42	1,5	21	0,8	25	1,0	3	0,1	0	0,0	2	0,1
Черкаська	16	0,6	11	0,5	8	0,4	1	0,0	0	0,0	0	0,0
Чернівецька	10	0,5	9	0,5	11	0,6	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Чернігівська	8	0,4	2	0,1	4	0,2	1	0,1	0	0,0	1	0,1
<i>Місто</i>												
Київ	42	1,0	33	0,8	24	0,5	1	0,0	1	0,0	0	0,0
Севастополь	4	0,6	6	1,0	5	0,8	0	0,0	2	0,3	0	0,0

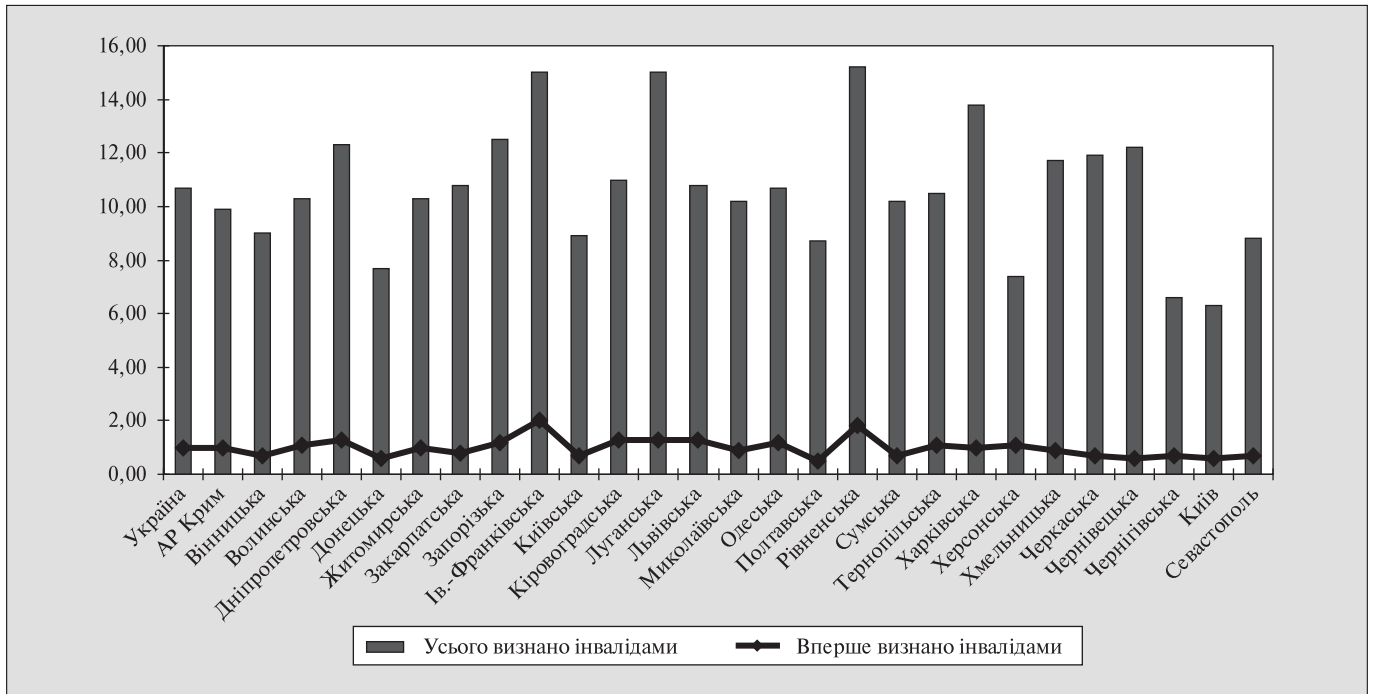


Рис. Інвалідність внаслідок хвороб ока та його придаткового апарату серед дітей у 2011 р. (на 10 тис. відповідного населення)

2,4 ($p \leq 0,05$) разу (від 6,3 у м Києві до 15,2 у Рівненській області). Вищий за середньоукраїнський показник інвалідизації дітей внаслідок хвороб органа зору зареєстровано у 12 (44,4%) регіонах, а нижчий – у 13 (48,1%) регіонах.

На рис. показано рівні інвалідизації внаслідок хвороб органа зору серед дітей у 2011 р.

Наведені на рисунку дані вказують на високі рівні інвалідності дітей в Івано-Франківській (2,0) та Рівненській (1,8) областях, а низькі рівні інвалідності – у Полтавській (0,5) Донецькій (0,6), Чернівецькій (0,6) областях та м. Києві (0,6). Різниця склала до 4 разів ($p \leq 0,05$).

У табл. 3 наведено дані про інвалідність дітей внаслідок сліпоту на обидва ока.

Із табл. 3 видно, що рівень загальної інвалідності та рівень вперше визнаних інвалідами внаслідок сліпоту на обидва ока серед дітей у 2006–2011 рр. мав тенденцію до зменшення. Загальна кількість дітей-інвалідів скоротилася на 235 дітей і в 2011 р. дорівнювала 715 осіб. Число дітей, вперше визнаних інвалідами, скоротилося на 20 дітей і в 2011 р. склало 29 осіб. Найвищі показники дітей-інвалідів зареєстровано в Харківській (3,0) та Дніпропетровській (2,4), а найнижчі (0,1 на 10 тис. дитя-

чого населення) – у Вінницькій, Житомирській та Херсонській областях.

Висновки

1. За період 2006–2011 рр. кількість дітей, які отримали групу інвалідності внаслідок хвороб органа зору, в Україні скоротилася на 1,9 (1,18 разу), показник склав 10,7 на 1000 дітей. При цьому число дітей, сліпих на одне або обидва ока, теж зменшилося на 1,4 та 0,2, показник становив відповідно 2,3 та 0,9.
2. Міжрегіональна різниця загального рівня інвалідизованих внаслідок хвороб органа зору дітей дорівнювала 2,4 ($p \leq 0,05$) разу: від 6,3 у м Києві до 15,2 у Рівненській області. Вищий за середньоукраїнський показник рівня інвалідизації дітей внаслідок цієї патології зареєстровано у 12 (44,4%) регіонах, а нижчий – у 13 (48,1%) регіонах.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з вивченням якості надання медичної допомоги при захворюваннях органа зору.

Список літератури

1. Крижанівська Т. В. Інвалідність внаслідок патології органа зору у населення України в 1990–2002 роках / Т. В. Крижанівська // Офтальмол. журнал. – 2003. – № 3. – С. 23–26.
2. Лимбан Е. С. Слепота и инвалидность вследствие патологии органа зрения в России / Е. С. Лимбан, Е. В. Шахова // Весн. офтальмологии. – 2006. – № 1. – С. 35–37.

3. *Медведовська Н. В.* Захворюваність органа зору / Н. В. Медведовська // Вісник наук. досліджень. — 2000. — № 1 (17). — С. 15–17.
4. *Логай И. М.* Актуальные вопросы профилактики инвалидности больных и инвалидов с патологией глаз в Украине и научное обоснование механизмов повышения ее эффективности / И. М. Логай, Н. М. Сергиенко, Т. В. Крыжановская // Тези наук. конф. офтальмологів, присвяч. 125-річчю з дня народження В. П. Філатова, 18–19 травня 2000 р. — Одеса, 2000. — С. 348–440.

Дата надходження рукопису до редакції: 01.06.2012 р.

Инвалидизация детей Украины вследствие болезней органа зрения

С.В. Збитнева (Киев)

Представлены уровни инвалидизации вследствие болезней органа зрения среди детей Украины.

Ключевые слова: болезни органа зрения, инвалидизация, дети.

Children disability in Ukraine due to diseases of vision organ

S.V. Zbitneva (Kyiv)

Levels of disability due to diseases of the vision organ among children of Ukraine have been presented.

Key words: diseases of vision organ, disability, children.

Рецензент: д.мед.н., професор С.О. Риков.